

kort & krachtig

leesvoer

Frans Peeters

'Stekken en stukken'

Dit is een dik 'stencilboek' op A4-formaat. Eigenlijk zijn het twee boeken in een, samen 220 blz. 'Stekken' is volgens de ondertitel een 'prospectus moedertaaldocumentatie concreet voor de Nijmeegse KU-situatie'. Dat betekent niet, dat je perse in Nijmegen moet wonen of studeren om van 'Stekken' een vruchtbaar gebruik te kunnen maken. Je kunt er in lezen wat je op een twintigtal instituten in Nijmegen aan materiaal voor de didactiek van het moedertaalonderwijs kunt vinden (boeken en tijdschriften) en hoe je dat het gemakkelijkst bereikt. Het geeft ook inhoudsoverzichten van recente jaargangen van Nederlandse en buitenlandse tijdschriften en handboeken voor moedertaalonderwijs, belangrijke adressen en een aansluiting op landelijke documentatie voor het onderwijs.

'Stukken' kreeg als ondertitel mee: 'corpus vakliteratuur vakdidactiek/beroepspraktijk voor bewerking/gebruik in concrete groepen aan de KU'. Dit gedeelte bevat naast vrij gemakkelijk bereikbaar materiaal uit tijdschriften en boeken ook stukken die de moeite waard zijn, maar die (nog) geen ruime verspreiding kennen. 'Stukken' besteedt aandacht aan de handboeken van Griffioen (*Zeggenschap*) en Ten Brinke (*The complete mother-tongue curriculum*); het accent valt op

'de basisvaardigheid luisteren' en op 'tekstproductie in onderwijssituaties'.

'Stekken en stukken' kost f 15,- (plus portokosten) en is — zo lang de voorraad strekt — te verkrijgen bij dr F. Peeters, Erasmuslaan 40, kamer 2.25, Nijmegen.

Frans Hertogs & Cees Tahey

'Jeugdlektuur 1, een lezerd'

Een oriënterende reader jeugdlektuur ten behoeve van eerstejaars studenten moedertaalonderwijs aan de Gelderse Leergangen (320 blz.). De samenstellers Frans Hertogs en Cees Tahey hebben een twintigtal teksten uitgezocht rond de thema's lees/kijk/luistergedrag, het jeugdboek, periodieken, trivialia, strips en (smart)liedteksten. Ze staan afgedrukt op de rechterpagina's; op de linkerpagina's zijn illustraties opgenomen die suggestief zijn voor 'de andere kant van jeugdlektuur'. De samenstellers verstaan daaronder: de triviale teksten, waaronder de sterk seksueel getinte strips — en dan niet alleen de betere jeugdbladen en -periodieken, maar ook liedteksten en in het verlengde daarvan tevens de veel geconsumeerde, vaak niet specifiek voor de jeugd bedoelde fictionele tv-programma's. Alleen al als *kijkboek* is deze reader een lust voor het oog. Maar ook inhoudelijk is er veel te beleven: de meeste stukken die opgenomen zijn, liggen niet voor het oprapen in de bibliotheken.

Jeugdlektuur 1, een lezerd is te bestellen door overmaking van f 25,- op postgiro 1423093 t.n.v. F. Hertogs, Beek (bij Nijmegen).

Helle Alofs

'Jeugdliteratuur'

Helle Alofs maakte voor de studenten van het Moller Instituut, de NLO in Tilburg, een werkboek *Jeugdliteratuur* (110 blz.). Het is ook een reader, die dient als begeleiding van een cursus die erop mikt dat de studenten de ervaring bij het lezen van jeugdliteratuur kunnen expliciteren, teneinde twaalf- tot zestienjarigen invoelend te kunnen begeleiden bij wat ze lezen: hen leren hun lezerservaring bewust te maken en te expliciteren. Ze verzamelde een dertigtal teksten: uit kranten (*NRC*, *Volkskrant*), periodieken (*de Groene*, *VN*, *Sextant*) en (ook buitenlandse) tijdschriften en boeken. Ook nam ze een aantal (bewerkte) vragenlijsten op ter analyse van jeugdli-

eratuur.

Opvallend is dat er nauwelijks overlap is tussen de reader van het duo Hertogs/Tahey en die van Helle Alofs. De bijdragen die zij selecteerde liggen duidelijk meer in de maatschappijkritische sfeer. Als aparte bijlage bij het werkboek verscheen een uitvoerige literatuuropgave van secundaire literatuur (21 blz.). Het werkboek plus bijlage kun je krijgen door een kaartje te sturen naar Helle Alofs, p/a Moller Instituut, Sportweg 10, Tilburg. Je betaalt de kostprijs en portokosten.

Douglas Barnes

'From communication to curriculum'

Penguin (Harmondsworth 1976)

Dit is te beschouwen als de opvolger van *Language, the learner and the school* (Harmondsworth 1971) van onder anderen dezelfde schrijver, dat een grote invloed heeft gehad op het werk van de LWG, de groep die het themanummer 'Moedertaalonderwijs en toch geen Nederlands' (*Moer* 1976: 3) verzorgde.

Het boekje is in een wat losse stijl geschreven, leest gemakkelijk en biedt vergeleken met het eerdere boekje niet zo vreselijk veel nieuws. Wel werkt het bekende thema's veel verder uit en geeft het in kort bestek alle aspecten van de mogelijkheid taal te gebruiken om te leren. Het boekje staat heel dicht bij de dagelijkse lespraktijk; de ideeën die het aan de hand doet, zijn vrijwel allemaal direct toepasbaar, zonder dat je revolutionaire veranderingen aan moet brengen. Belangrijke thema's eruit zijn: a model of communication and learning; strategies of learning; teachers attitudes to written work; communication and specialist subjects; knowledge, communication and learning en patterns in classroom teaching.

Interkom, nr 30

In dit nummer:

- * Kleuteronderwijs: begrip van lettergrepen bijbrengen;
- * Basisonderwijs: lessen over de verschillende manieren waarop mensen praten;
- * Avo (2e klas):
 - 1 variaties op de praatopdracht uit *Wegwijs*
 - 2 sprookjes schrijven
 - 3 hoe leg je iets uit? (spelregels bijvoorbeeld);
- * Atheneum (3e klas): het damesblad in de

klas (analyse en discussie);

- * Havo/atheneum (5e en 6e klas): rollenspelen n.a.v. literaire verhalen.

Administratie-adres *Interkom*: Louis Chrispijnstraat 75, Amsterdam. Jaarabonnement f 12,50.

'Taalonderwijs van morgen? Een discussienota'

Deze nota is geschreven door de Centrale Werkgroep Moedertaalonderwijs, een werkgroep van het Contactorgaan voor de Innovatie van Onderwijs. Dit CIO is een samenwerkingsverband van Landelijke Pedagogische Centra en onderwijsbegeleidingsdiensten.

In de nota geeft de werkgroep 'een schets van wat de gevolgen zijn voor de schoolpraktijk (op de basisschool, red.) en de schoolbegeleiding, als in de school met betrekking tot het taalonderwijs gewerkt wordt vanuit het taalgebruik zoals het kind dat in de thuissituatie geleerd heeft'. De werkgroep is zich ervan bewust dat deze alom beleden uitspraak in de praktijk veelal niet wordt toegepast. Hoe dat komt en vooral wat eraan veranderd kan worden wordt in *Taalonderwijs van morgen* uitvoerig uit de doeken gedaan.

In een volgend nummer van *Moer* zal meer aandacht aan de nota besteed worden, omdat hij onderwerp van bespreking is geweest in stroom 5 van het VON-congres.

De nota telt 64 pagina's en is voor f 3,25 plus portokosten te bestellen bij het secretariaat van het CIO, postbus 482, Den Bosch.

Lezing normaal-functioneel moedertaalonderwijs

Op 18 januari van dit jaar hield Steven ten Brinke een lezing voor studenten en mentoren op het Pedagogisch Didactisch Instituut te Utrecht. Het onderwerp was 'normaal-functioneel moedertaalonderwijs'. Dit is onderwijs waar leerlingen 'iets aan hebben'. Dit laatste wordt door Ten Brinke nader uitgewerkt tot: er iets van leren dat je naar je eigen oordeel

a of op korte termijn praktisch kunt gebruiken
b of alleen maar boeiend vindt.

Exemplaren van de lezing kunnen, zo lang de voorraad strekt, verkregen worden door overmaking van f 2,10 op de ABN Bilthoven t.n.v. nr 55 21 27 493 van J.S. ten Brinke (vermelden: nf-lezing). De postgiro van de ABN is 16 22 60.